№ 21. 1861.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 16 Februarij.

V. LEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Deze courant verschijnt dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte, doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Editie van vrijdag avond 8 ure.

Aankondigingen

VAN HET RIJK, PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN.

OPENBARE AANBESTEDING.

Burgemeester en wethouders van Philippine zijn voornemens op woensdag den 6 maart 1861, des middags ten twaalf ure, in het lokaal van het gemeentehuis te Philippine, in het openbaar aan te besteden: Het **verbeteren** door **begrinding** van den **weg** in de Posthoornstraat, over eene lengte van **1098 ellen,** loopende van het dorp tot aan de belgische grens bij den wijk Posthoorn, en het **beplanten** van dien **weg** met **kanadasche populieren,** daaronder begrepen de levering van alle tot dit werk vereischte materialen.

Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het bestek en voorwaarden, waarop deze aanbesteding zal geschieden, zijn ter secretarie der gemeente voor gegadigden ter lezing nedergelegd, terwijl afschrift van het bestek, mede op franco aanvragen, aldaar verkrijgbaar is gesteld tegen betaling van een gulden.

Zullende des morgens 9 ure, op den dag der aanbesteding, de aanwijs in loco plaats hebben, zijnde intusschen nadere inlichtingen te bekomen bij den burgemeester of secretaris der gemeente.

Philippine, den 13 februarij 1861.

Burgemeester en wethouders voornoemd,
N. KERCKHAERT, burgemeester.
A. TAELMAN, secretaris.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 15 februarij.

De behandeling van het appèl in de zaak van den wachtmeester Nouten en den kapitein Peeters voor het hoog militair geregtshof, is heden ten einde gebragt. Gisteren was de geheele zitting gewijd aan het pleidooi van den advocaat-fiscaal. Zijne conclusie strekt tot bevestiging van het vonnis.

In een bij dit nommer behoorend bijvoegsel deelen wij het uitvoerig verslag mede der zitting van ll. dingsdag.

Het verdient opmerking dat in de circulaire, door den minister voor de zaken van hervormde eeredienst aan de predikanten der protestantsche kerkgenootschappen gerigt, volstrekt niet wordt gesproken van den door Z. M. den koning geopenbaarden wensch, dat het geheele volk met hem en zijn huis, zich dien dag in gebede verheffe tot den koning der koningen, zoo als het berigt in de Staatscourant te vermoeden gaf.

Wij laten de circulaire in haar geheel hier volgen:

„Bij 's konings besluit van gisteren is de negentiende dezer maand aangewezen als de dag, waarop ten behoeve der duizenden, die ten gevolge van de jongste overstroomingen in nood verkeeren, eene inzameling van liefdegiften in alle gemeenten van het rijk zal plaats hebben.

„Zijne Majesteit, door eigene aanschouwing den ontzettenden omvang der eensklaps ontstane behoeften hebbende leeren kennen, heeft gewild, dat overal in het land waar een medelijdend hart klopt, van overheids wege gelegenheid zij *om ook de kleinste gift een zekeren weg te doen vinden tot* leniging van wezenlijke nooddruft.

„Daarenboven is het 's konings wensch, dat deze algemeene inzameling in de kerken en bedehuizen tijdig aangekondigd worde bij de gewone godsdienstoefeningen.

„Het zal genoeg zijn dezen wensch ter kennis te brengen van de evangeliedienaars der protestantsche kerkgenootschappen, om hen 's konings bedoeling te doen doorgronden en hen bereid te vinden daaraan bevorderlijk te zijn, opdat dit werk van nationale liefdadigheid door godsdienstigen ernst gekenmerkt worde.

„Het is dan ook met vrijmoedigheid dat ik u weleerw. uitnoodig, op den zondag die den dag der inzameling het naast zal voorafgaan, uwe gemeente te willen opwekken, om zoo velen onzer medeburgers, als er plotseling door den watervloed in kommervollen toestand zijn gebragt, met milde giften te gedenken."

Volgens bij het departement van marine van den schout bij nacht G. Vogelpoot ontvangen brief, gedagteekend Batavia 9 januarij 1861, had die vlootvoogd den 30 december bevorens een telegram ontvangen [illegible] zeeofficier te Soerabaija, luidende:

De Reinier Claeszen van 10 tot 24 december het eiland Sailoos, zuidelijke Paternostergroep, zeven groote Magindanosche rooverspraauwen, dezelve benevens een rooverskampong vernield en verbrand, 12 stukken geschut, geweren enz. bemagtigd, negen slaven, ééne vrouw en twee kinderen bevrijd, één roover opgebragt. Heeft vier gekwetsten en drie gesneuvelden van de equipage. (*Staats courant.*)

Volgens het Algemeen handelsblad worden er bij het ministerie van binnenlandsche zaken de noodige maatregelen beraamd om het kwaad der zoogenaamde Colloquia docta op diploma's, die op een met den geest der wettelijke bepalingen strijdige wijze aan duitsche academien zijn verkregen, voor goed te doen ophouden.

De minister van binnenlandsche zaken heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat tot opleiding en oefening van de telegrafisten voor de dienst van den rijkstelegraaf, na vergelijkend onderzoek, weder een aantal van hoogstens twintig leerlingen worden toegelaten, om op nader aan te wijzen plaatsen onderrigt te ontvangen.

De gemeenteraad van 's Gravenhage heeft gisteren het voorstel, om de verhoogde subsidie aan den franschen schouwburg dit jaar weder toe te kennen, en Z. M. te verzoeken de geschonken toelaag weder te verleenen, met 16 tegen 15 stemmen verworpen.

Aan de leidsche hoogeschool werd eergisteren tot doctor in de geneeskunde bevorderd de heer P. J. van der Grijp, van Zierikzee, na openbare verdediging van zijn akademisch proefstuk: een geval van Elephantiasis.

Men verneemt dat de commissie voor de algemeene weldadigheids loterij, die te 's Hage voor de hulpbehoevenden ten gevolge der overstroomingen wordt gehouden, reeds de noodige aanvrage heeft gedaan tot het uitgeven van nog 25000 loten, zijnde de eerste 25000 reeds nagenoeg verkocht, terwijl de aanvragen van alle zijden voortduren.

Verscheidene dagbladen melden, dat Z. K. H. prins Frederik *der Nederlanden de buitengewoon aanzienlijke gift* van f 100,000 heeft geschonken voor de hulpbehoevenden door overstrooming.

De waterstand in de Waal is sterk aan het verminderen. Aan de peilschaal in de rivier teekent het thans 1,30 el. Ofschoon ook de vloed in den Bommelerwaard zeer verminderd, zoo veroorzaakt evenwel de wind sedert drie dagen veel schade aan huizen, schuren en bergen. Vóór vier dagen gebruikte men, op verschillende plaatsen in Bommel nog booten om naar de huizen te varen, doch thans is men van het kwelwater, door de opening tot lossing daarvan, geheel ontheven. De kistingen en dammen, die hier en daar aangebragt zijn, worden nu inmiddels ook opgeruimd. De zware muur, die eenige jaren geleden aan de Kluit, onder Gameren, tot wering *van het water tegen den dijk gemetseld was,* is ll. zondag nacht geheel ingestort. (*Alg. handelsblad*).

De heer D. Grothe, directeur van de technische school te Utrecht, vestigt in een artikel in de Utrechtsche courant de aandacht van het publiek op de stoomboot als ijsbreker, en vindt daarin het eenige redmiddel tegen de gevaren bij sterke vorst en ijsgang, waardoor althans de ongelukken aanmerkelijk zouden kunnen verminderd worden. Wij ontleenen aan zijne beschouwing het volgende:

„Na de kennisneming van de groote gevaren, waaraan de engelsche expeditie, tot de opsporing van den kapt. Franklin, in de Noordelijke IJszee blootgesteld was, ontstond bij mij, reeds ten tijde van de laatste overstrooming der Betuwe in het jaar 1855, de gedachte, of men misschien niet door behulp van *krachtige en afzonderlijk er voor gebouwde stoomvaartuigen,* voorzien met alle daartoe geschikte hulpmiddelen, het ijs der rivieren zoude kunnen wegruimen, en bij gevolg het doorbreken der dijken voorkomen.

„Zooveel moet een ieder duidelijk zijn, dat de zwaarste ijsdammen onzer rivieren, bij het zoo genaamde pakijs der Poolzee vergeleken, van geringe beteekenis zijn. En van de zware dubbel gebouwde en in de tusschenruimte met kurk gevulde engelsche schepen is er geen door de hevige botsingen met de ijsbergen verbrijzeld. Men zou dus zeker met goede gronden kunnen verwachten, dat dergelijke vaartuigen ook tegen het rivierijs wel bestand kunnen wezen.

„Volgens mijne overtuiging hebben stoomvaartuigen van eenen doelmatigen vorm, geheel uit dikke platen van ijzer of staal, overeenkomstig met de engelsche kanonneerbooten, of wel met de in Frankrijk gepantserde schepen, met machines van 250 of meer paardenkrachten, en op den voorboeg met zoogenaamde stoomhamers voorzien, die bij een gewigt van 3000 tot 5000 ned. ponden eenen val van 2 tot 3 ned. ellen bezitten; eene voldoende kracht, om het ijs der rivieren, al is het nog zoo dik, benevens de zwaarste ijsdammen, los te maken. Men verbeelde zich eens, dat wij in dit jaar op elke groote *rivier met het begin van den dooi zulk een werktuig in* beweging hadden kunnen brengen. Zou men niet mogen verwachten, dat daarmede van den mond der rivieren tot aan 's lands grens het ijs ware los gemaakt en reeds zoo goed als geheel naar zee ware afgedreven, alvorens het duitsche ijs in beweging kwam? En ware dan het ongeluk in het maas-waalsche niet welligt voorkomen?"

* Men meldt ons uit 's Gravenhage, dd 13 februarij, het volgende:

„Uit de dagbladen zult gij gezien hebben, welke eene onwaardige mystificatie men te 's Hertogenbosch tegen verscheidene achtenswaardige ingezetenen gepleegd heeft, door hun verdichte brieven toe te zenden, houdende hunne benoeming tot ridders van den nederlandschen leeuw of de Eikenkroon. *De justitie is echter de bedrijvers op het spoor;* behalve de twee die te 's Hertogenbosch gearresteerd zijn, is hier ook de medepligtige in hechtenis genomen, die de brieven in de residentie op de post heeft geworpen. Men wil, dat de daders vervolgd zullen worden wegens aanranding van de waardigheid des konings.

„De heeren, die jl. zaturdag de eerewacht te voet uitmaakten, bij gelegenheid van des konings intogt, zullen aan hunnen kommandant, den heer Withuys, tot aandenken een prachtig album met hunne handteekeningen aanbieden."

Betrekkelijk de in bovenstaande correspondentie besprokene brieven leest men in de Utrechtsche courant:

„Den 11 dezer maand is door de regtbank te 's Hertogenbosch verleend regtsingang, met bevel van gevangenneming tegen W. Cordeweener, *koopman in manufacturen* te 's Bosch, ter zake van valschheid door het, ten name van den heer directeur van het kabinet des konings, doen lithograferen van brieven, waarbij werd berigt, dat het Zijne Majesteit den koning had behaagd zekere personen, wier namen later met de pen zijn ingevuld, te benoemen tot ridders of kommandeurs der orde van den nederlandschen leeuw en eikenkroon, en welke brieven door gezegden Cordeweener aan L. D. Simons te 's Gravenhage zijn opgezonden, ten einde die van daar per post aan de verschillende daarbij aangeduide personen te verzenden, en die dan ook op 4 Februarij te 's Hage op de post gedaan en op 6 februarij aan hunne adressen te 's Hertogenbosch bezorgd zijn. In den nacht van den 11 op 12 dezer is dat bevel door de policie ten uitvoer gelegd en nog in dien zelfden nacht is de steendrukker Demeline, als medepligtige aan boven omschreven valschheid, op regterlijk bevel in verzekerde bewaring gesteld."

* Een onzer amsterdamsche correspondenten schrijft ons *onder dagteekening* van 12 dezer:

Bij gelegenheid dat heden een 21tal schepen door de Nederlandsche handelmaatschappij zijn bevracht, werd aan de reederijen een treurig nieuws medegedeeld, en wel dat voortaan over de retourvracht de vijftien per cent voor avarij ordinair en kaplaken niet meer zullen worden berekend. Zoo er nog iets noodig ware om onze reeds kwijnende reederijen te smoren, dan zou het dezen maatregel zijn.

Wij bezitten eene schoone koopvaardijvloot, en de meeste onzer bodems leveren de ladingen beter uit dan vreemdelingen. Het valt echter niet te ontkennen, dat de schepen in den laatsten tijd allen (met weinig uitzondering) geld verloren hebben, dat ook zelfs in betere tijden, scheepsaandeelen geen gewenscht artikel waren.

Wat is daarvan het gevolg? Dat in de laatste jaren wel vele schepen zijn verkocht, doch bijna geene bodems zijn gebouwd. De verkochte schepen zijn ten deele gesloopt, ten deele in de vaart gebleven, dewijl men ze voor een zoo geringe som heeft kunnen meester worden, dat men de hoop koesterde met het kleine kapitaal nog wat te kunnen verdienen. Meer en meer dus zal onze vloot uit oude schepen bestaan en het zal niet lang duren of de schoone reputatie zal verloren zijn, terwijl de uitlevering der indische productie veel te wenschen zal overlaten. De ondervinding heeft toch geleerd, dat geene voorzorgen, geene expertises in staat zijn, vooral wanneer de schepen jarig worden, tegen lekkaadje of beschadiging te vrijwaren. De reederijen, die door de ongekende laagte der vrachten op Java geheel moedeloos waren geworden, hadden

door de verbetering die daarin gedurende de laatste maanden was opgemerkt, het hoofd weder eenigzins opgestoken, en ziet, vóór dat er aan eenig herstel van de grove verliezen te denken is, treft hen deze ramp! Wel mag men het oogenblik om tot eene vermindering over te gaan, ongelukkig gekozen noemen.

De Nederlandsche handelmaatschappij bestendigde te gelijker tijd een vroeger genomen maatregel, die, in verband beschouwd met den genoemde, wel de moeite waard is er een oogenblik bij stil te staan. Zij verlangt dat de uitgaande scheepsruimte der alhier liggende en voor de eerste retourbevrachtingen in aanmerking komende schepen ter harer dispositie worden gesteld, tegen de vracht van dertig gulden per last zonder meer voor de drie plaatsen. Reken nu dat de vrachten zijn: naar Batavia f 35 à f 40, naar Samarang f 40 à f 45, naar Sourabaija f 45 à f 50 met 15 per cent per last, en dat men meestal tegen die vrachten de schepen vol kan krijgen, wat volgt daar dan uit? Vooreerst: dat, zoo al de retourvrachten der maatschappij altijd nog iets hooger zijn dan de particuliere, daarentegen de maatschappij wat de uitvrachten betreft, zulke belangrijke offers vordert, dat althans van bescherming, na de laatste belangrijke vermindering, geene sprake meer kan zijn. Wij durven echter verder gaan, en beweren, dat de maatschappij, door haar willekeurig op een (het zij dan hoog of laag) standpunt plaatsen der vrachten, aan de reederijen kwaad, in plaats van goed heeft gedaan. Wij houden niet van bescherming, maar zoo men beschermen wil, dan geene halve maatregelen, dan niet geven aan de eene zijde, wat men aan den anderen kant ontneemt. Wat zou het gevolg geweest zijn wanneer de maatschappij, als iedere koopman, volgens den stand der vrachten, zoowel hier als op Java, door middel der factorij schepen had opgenomen. Voorzeker zouden de schepen lager retourvrachten hebben gekregen, ofschoon het meer dan waarschijnlijk is, dat de vrachten op Java niet tot het ellendig cijfer van f 25 (zegge vijf en twintig gulden), zoo als wij beleefd hebben, zouden zijn gereduceerd. De uitvrachten echter zouden tot een normaal cijfer geklommen zijn, en niet, zoo als hier bijna immer plaats heeft, steeds lager gehouden worden dan voor elke andere bestemming. Onze schepen zouden, hetzij ze door de maatschappij, hetzij ze door particulieren werden beladen (want dat onderscheid zou dan geheel wegvallen), in den regel voor veertig à vijftig gulden met 15 per cent per last naar Batavia gaan en van Java voor tachtig à honderd gulden zonder meer, per last terug komen en — betere zaken maken dan nu, dat wij voor de maatschappij wel is waar iets meer maken, maar de particuriere reizen, door de veel vermogende inwerking der maatschappij, geheel zijn bedorven.

Doch het is zoo, de maatschappij is slechts agent, en naar het schijnt, een weinig zelfstandig agent van de regering. De maatregel (veel slimmer dan wanneer men had vastgesteld: de schepen zullen naar den gewonen maatstaf van uit en 't huis vrachten worden opgenomen) die dolksteek voor onze reederijen mag men misschien beschouwen als het eerste geschenk van onzen minister van kolonien. Daar nu deze hoog geplaatste ambtenaar steeds getoond heeft een vijand van alle bescherming te zijn, kunnen wij niet genoeg herhalen, dat de quasi voordeelen, door de maatschappij aan de reederijen gegeven, ruim opwegen tegen de nadeelen en er dus in facto geene bescherming meer bestaat, te minder wanneer men de bezwarende eischen nagaat, die de Nederlandsche handelmaatschappij voor elke retourbevrachting stelt. D. B.

Van eene andere zijde wordt ons uit Amsterdam het volgende gemeld:

Een drietal maanden geleden hebben de dagbladen berigt, dat bij koninklijk besluit waren goedgekeurd de statuten eener hijpotheekbank, te dezer stede op te rigten, onder directie van de heeren J. Bos en P. L. Dubourcq, en onder toezigt van commissarissen, waaronder men de namen aantrof der heeren Mercier, Wolterbeek, Schimmelpenninck en anderen.

Te gelijk, gij zult het u welligt herinneren, werd het gerucht verspreid, dat ook eene andere combinatie eene gelijksoortige onderneming op het oog had — en werd in een goed geschreven ingezonden stuk van de Nieuwe rotterdamsche courant het eenigermate bekend geworden plan der eerst bedoelde vereeniging, wat soliditeit en juistheid aangaat, op duchtige wijze bestreden.

Sinds dien tijd echter werd door het publiek weinig of niets meer van een der beide zaken vernomen, en menigeen, die weet hoe uitstekend veel nut eene goed georganiseerde hijpotheekbank kan stichten, heeft welligt uit die stilte met leedwezen het besluit getrokken, dat ook nu al weer de pogingen gebleken waren ijdel te zijn, en dat er — voor de hoeveelste maal in deze materie? — van de geboorte van non viable ligchamen sprake was geweest.

Intusschen, de tijd zal al spoedig leeren, ik kan er u de aangename verzekering van geven, dat die opvatting onjuist is. De eerst bedoelde, de zoogenaamde nederlandsche hijpotheekbank houdt zich wel is waar voor het oogenblik nog ietwat verborgen, maar toch, zij bestaat, haar kapitaal is bijeen, en zoodra zekere omstandigheden, waarop hare directie schijnt te willen wachten, zich gerealiseerd zullen hebben, zal zij hare operatien aanvangen.

En met de andere combinatie, al merkt het publiek er tot dit oogenblik even weinig van, is het niet minder goed gesteld. Gij moet namelijk weten, dat geruimen tijd geleden zich hier een comité gevormd had ter voorbereiding van een hijpotheekbank, en bestaande uit de heeren: C. Becker, J. Fock, E. Fuld, H. B. Goldschmidt, H. Luden, mr. W. C. Mees en dr. S. Sarphati.

In den loop van december ll. nu heeft zich dat comité ontbonden en tegelijkertijd een (ongelukkigerwijze te weinig verspreid) rapport uitgebragt, waarbij zij kort en bondig uiteenzettende, wat naar haar oordeel de ware en eenig juiste grondslagen zijn, waarop bij ons eene hijpotheekbank behoort te rusten, te gelijk als hare overtuiging uitsprak, dat de bank, waarvan de statuten toen juist de boven bedoelde koninklijke sanctie hadden erlangd, in vele opzigten aan de gestelde vereischten niet beantwoordde, en dat hare aard en inrigting, ook bij de beste gezindheid der bestuurders, weinig gegronde hoop gaven op zoodanig eene hervorming als wel noodig was.

Conform de beginselen, in dat stuk ontwikkeld, heeft het meerendeel van de genoemde onderteekenaars, in vereeniging met nog eenige andere personen, nu dezer dagen definitief het plan ontworpen van eene geheel zuivere hijpotheekbank, bestemd om uitsluitend voor Nederland te werken.

Het kapitaal, gesteld op tien millioen gulden, is verdeeld in 20,000 aandeelen, die in vijf serien zullen worden uitgegeven, waarvan de eerste ad f 2,000,000 bereids geheel is geplaatst.

Zoodra dus de statuten van 's konings wege zullen zijn goedgekeurd, iets wat zonder eenigen twijfel al spoedig te wachten is, zal ons rijk zich kunnen verheugen in het bezit eener grondcrediet-instelling, voldoende aan de strengste eischen, die omtrent soliditeit en deugdelijke organisatie kunnen gesteld worden, en geschikt om door eene uitnemende conciliatie der belangen van actionarissen, pandbriefhouders en geldopnemers de schoonste resultaten op te leveren. ***

Zr. Ms. consul te Newcastle o. T. meldt onder dagteekening van 7 februarij jl.:

„De handel en scheepvaart tusschen Nederland en deze havens is in 1860 weder toegenomen. Het getal der nederlandsche schepen, die dezelve bezocht hebben, is tot 602 geklommen. Daarvan kwamen er regtstreeks uit Nederland 377, en uit vreemde havens 225. Van hier vertrokken 602 nederlandsche schepen, waarvan 294 naar Nederland of nederlandsche kolonien, en 308 naar vreemde havens. Bovendien kwamen regtstreeks van Nederland 701 vreemde schepen, en vertrokken van hier naar Nederland 567 vreemde schepen.

Voor de kleine vaart wordt de engelsche kustvaart van meer belang; in de afgeloopene maand hebben verscheidene kapiteins, die door de vorst verhinderd waren naar Holland te gaan, kolenvrachten naar de engelsche Kanaalhavens aangenomen; iets dat vroeger nooit gebeurd was.

De vooruitzigten voor de nederlandsche schepen zijn, voor zoo ver deze haven betreft, vrij goed, daar er hier steeds naar alle plaatsen vracht te bekomen is. Waarschijnlijk zal deze haven dit jaar weder druk bezocht worden, te meer daar de twee groote dokken thans veel grooter veiligheid en gelegenheid tot prompter expeditie aanbieden."

(*Staats courant.*)

De inhoud van het schrijven door het nederlandsch zendeling-genootschap, naar aanleiding der merkwaardige dagorder door z. exc. den luitenant-generaal van Swieten, den 5en october bevorens, uit het hoofdkwartier te Bavia, aan het oost-indisch leger uitgevaardigd, aan dat dapper en edelaardig legerhoofd gerigt, luidt als volgt:

Aan zijne excellentie . . . . van Swieten, luitenant-generaal, adjudant des konings in buitengewone dienst, kommandant van het oost-indisch leger.

„Hoogedel Gestrenge Heer!

„Het nederlandsch zendeling-genootschap heeft met levendige belangstelling en warme ingenomenheid kennis gekregen van de dagorder, door u den 5en october 1860 aan het oost-indisch leger uitgevaardigd. Ja! het is zich bewust, in den naam van duizende nederlandsche christenen te spreken, u daarvoor van harte dank zeggende. Of welk christen zou zich niet verblijden, door een hoog geplaatst, dapper krijgsman te hooren uitspreken, „dat de oorlog in onze Oost-Indiën, naar beschaafde en christelijke beginselen bestuurd, verzoening en verbetering, geen verwoesting ten doel moet hebben, terwijl ieder ander beginsel den staat, onder wiens vlag hij gevoerd wordt, onteert!" Het nederlandsch zendeling-genootschap voelt zich tot die dankbetuiging gedrongen juist omdat zijne bedoeling onder de bevolking der Oost-Indiën oppervlakkig zoo ongelijksoortig schijnt met die van het nederlandsche krijgsleger. Maar wordt dat dapper leger, en zijne officieren in de eerste plaats, meer en meer doordrongen van de beginselen door u uitgesproken, dan zal het niet alleen onze kostelijke overzeesche bezittingen bewaken, beschermen en in rust brengen, maar het zal ook den weg banen en beveiligen voor de zegeningen der beschaving, die wortelen in het christendom. En het brengen dier zegeningen is, naar onze overtuiging, een der meest vaste waarborgen, dat de Voorzienigheid Nederland zijne oost-indische kolinien late behouden. In eenen tijd, waarin de belangen dier kolonien meer algemeen de aandacht beginnen te trekken, en althans in een gedeelte van het nederlandsche volk het christelijk geweten omtrent zijne verpligtingen jegens de indische bevolking ontwaakt; maar tevens in eenen tijd, waarin sommigen eenzijdig op de schaduwzijden het oog hebben en de lichtpunten voorbijzien, begroeten wij deze legerorder met de vurige hoop, dat de beginselen, in haar uitgesproken, bij zeer velen weêrklank vinden, tot heil van Nederland en Oost-Indië. Vergun het ons te betuigen, dat deze legerorder aan de beroemde geschiedenis van het indische leger eene nieuwe, schoone bladzijde toevoegt, geschreven door eene dappere krijgsmanshand, maar die bestuurd wordt door een christelijk, menschlievend hart. Spare God uw leven en krachten, om, voortgaande op uwe eervolle krijgsmans loopbaan en meer en meer deelende in de achting des legers, te gelijk te bewijzen dat christen en krijger geen woorden zijn die malkander tegenspreken, en alzoo mede te werken tot de komst van het koningrijk des vredes!"

Sedert eenige dagen vermaakten zich in de nabijheid van Scheveningen drie knapen met het graven van een put in de Duinen, waarin zij een paal staken en boven de paal een dak aanbragten, gevlochten van rijs en gedekt met zoden en zand, à l'instar van soldatenwoningen in een kamp. Eenige dagen geleden gingen zij er heen, om de laatste hand te leggen aan den arbeid; één der knapen, 14 jaren oud, en door zijn leerzucht en oppassendheid een hoopvol jongeling, begaf zich in den put. Daar viel de put toe. Hoe weet men met zekerheid nog niet: men denkt dat het dak te zwaar was, ineen stortte en zóó den put dempte, waarin de ongelukkige knaap levend werd begraven. Zijne makkers het ongeluk ziende, liepen weg. Zij hadden noch de tegenwoordigheid van geest, ofschoon met een schop gewapend, de neêrgestorte zandmassa op te delven; noch het besef, hulp, die in den omtrek aanwezig was, in te roepen; noch den moed, te huis komende, de waarheid te zeggen. Zij deelden de ouders van het levend begraven kind mede, dat zij alle drie door een hoop jongens waren aangevallen, dat zij beiden h[illegible]aren ontvlugt, doch, dat de derde knaap de aanvallers in de Duinen had nagezeten zonder dat zij wisten waar hij was gebleven. De avond kwam en de nacht, de knaap kwam niet terug; de ouders begaven zich naar de Duinen, doorkruisten [illegible]e rigtingen, overal naar hun geliefden zoon roepende, [illegible] zij dachten dat hem door de beweerde aanvallers arm of been was stuk geslagen. Troosteloos keerden de ouders terug. Men ondervroeg andermaal een der knapen, die gerust slapende, daartoe werd gewekt. Eindelijk kwam de waarheid schoorvoetend voor den dag. Wie beschrijft de smart, ja de wanhoop der ouders? Op nieuw gaat de togt naar de Duinen, maar nu vergezeld van buren en van den oudsten broeder des ongelukkigen jongelings, zijnde de zelfde moedige sergeant Jansen wiens eene hand bevroren werd bij de diensten, die hij bij den jongsten brand van den molen te Scheveningen heeft bewezen. Na veel moeite werd de plek gevonden; men groef en vond eindelijk den knaap, staande in den put, en natuurlijk dood. Hij was, blijkens de verklaring van deskundigen, onder den druk eener ontzaggelijke zandmassa onmiddellijk gestikt.

Wij hebben er niets meer bij te voegen. Ieder deelt in den rouw der brave ouders; maar waarop wij in het publiek belang meenen te moeten wijzen, is, dat men zoo veel malen knapen in de duinen ziet putten, loopgraven en andere werken maken. Wat daarvan de gevolgen kunnen zijn, is nu helaas door een kostbaar leven bewezen; wij vertrouwen dat het voorbeeld blijvenden indruk make op luchthartige knapen en op hen die geroepen zijn over de stappen der jeugd een waakzaam oog te houden. (*Rott. courant.*)

Benoemingen en besluiten.

LEGER. Benoemd tot kapitein bij het wapen der artillerie van de landmagt in West-Indie, de 1e luitenant P. T. Boer.

Overgeplaatst bij het personeel der geneeskundige dienst van de landmagt in West-Indie, de officier van gezondheid 3e klasse C. P. J. van Vugt, thans reeds tijdelijk gedetacheerd.

TELEGRAFIE. Benoemd tot telegrafist 3e klasse de leerling S. H. de Beer. Op verzoek eervol ontslagen de telegrafist 3e klasse J. F. Moet.

RIJKS MUSEA. Benoemd tot lid van den raad van bestuur over 's rijks museum te Amsterdam, de heer J. W. Kaiser, directeur aan de koninklijke akademie van beeldende kunsten aldaar.

RIDDERORDEN. Benoemd tot kommandeur der orde van de Eikenkroon de luitenant-kolonel van den staf der artillerie J. A. Leclercq.

Marine en leger.

* Men schrijft ons uit Nieuwediep 12 dezer:

Van het transportschip De heldin is de luitenant ter zee 1e klasse W. F. L. de Vriese met den 16 dezer op non-activiteit gebragt en zijn de adelborsten 1e klasse W. C. Scholten en jhr. Q. Hoeufft, met dien datum geplaatst aan boord van Z. M. stoomschip Amsterdam, om met dien bodem naar Oost-Indien te vertrekken. Verder zegt men dat de adjunct-administrateur J. Salmon zal worden geplaatst op het wachtschip alhier, als secretaris bij den zee-krijgsraad en bij den kommandant van het koninklijk instituut voor de adelborsten.

Tevens wordt hier beweerd dat de promotie, vooral die van adelborst 1e klasse tot luitenant ter zee 2e klasse, niet met konings verjaardag zal plaats hebben, maar tot 1 april en 1 october zal worden uitgesteld.

De voorname reden hiervan zoude zijn: dat de Amsterdam niet kan uitzeilen voor 1 maart a. s. en men alsdan voor de zich daarop bevindende adelborsten, die dan officier zouden zijn, geene beschikbare scheepsruimte zoude hebben, en men tegen de onkosten opziet om hen per particuliere gelegenheid naar Oost-Indie op te zenden.

Thermometerstand.

13 febr. 's av. 11 u. 34 gr.
14 „ 's morg. 7 u. 35 „ 's midd. 1 u. 38 gr. 's av. 11 u. 38 gr.
15 „ 's morg. 7 u. 40 „ 's midd. 1 u. 44 gr.

Buitenlandsche tijdingen.

Van de buitenlandsche tijdingen kunnen wij ditmaal het voornaamste slechts zeer in 't kort zamenvatten. De belangrijkheid zal echter het gemis aan uitvoerigheid ruimschoots vergoeden.

In de eerste plaats is de aandacht gevestigd op het beleg van Gaëta. De telegrammen in de laatste dagen van de zijde der belegerden en die over Turyn ontvangen zijn wel is waar, weder op sommige punten met elkaar in tegenspraak, maar vergeleken en in verband gebragt, vestigen zij toch de overtuiging dat de verdediging der vesting niet lang meer kan worden volgehouden. De laatste depêches uit Turijn van 13 dezer melden zelfs, dat na dat de belegeraars dienzelfden dag een tweede kruidmagazijn in de lucht hadden doen springen en het bastion Transylvanie hadden vernield, Gaëta zich had overgegeven. Cialdini zou den volgenden dag Monte Orlando en al de versterkingen in bezit

nemen. De stad was reeds door zijne troepen bezet en het garnizoen zou krijgsgevangen blijven tot na de overgave van Messina en Civitella del Tronto. De koning en koningin waren op het punt zich in te schepen.

Hoewel men de juistheid dezer berigten nog wel niet met volkomene zekerheid kan aannemen, zoo wordt het laatste toch niet weinig bevestigd door een telegram uit Napels van 13 dezer waarin betuigt wordt dat het fransche korvet La Mouette naar Gaëta vertrokken was om de koninklijke familie aan boord te nemen.

Ook de toestand van Oostenrijk en Hongarije trekt bijzonder de aandacht. Meer en meer schijnt het zich te openbaren dat 's keizers daden niet beantwoorden aan de gedane beloften tot hervormingen. Het militaire element houdt steeds een belangrijk overwigt hetgeen bij de laatste ministeriële benoemingen weder duidelijk gebleken is. Volgens de duitsche dagbladen hebben die benoemingen grooten invloed uitgeoefend op de houding van den heer Vay, kanselier van Hongarije, die tot nog toe in overeenstemming met den minister Schmerling had gehandeld. Dat die goede verstandhouding heeft opgehouden blijkt uit de weigering van den heer Vay om een rapport aan den ministerraad over den toestand van Hongarije in te zenden. Hij verklaarde slechts aan den koning van Hongarije te willen rapporteren.

De comitaten blijven de zelfde gedragslijn volgen, getuige het adres den 12 dezer maand door het pesther comitaat met algemeene stemmen aangenomen, en waarin onder anderen gezegd wordt „dat het keizerlijke rescript het door het diploma van 20 october weder opgewekte vertrouwen vernietigd heeft. Alleen door een constitutionnele toestand was den vorst en het vaderland te redden". Daarentegen heeft het Oedenburger comitaat besloten tot de verdere geregelde betaling der belastingen, in afwachting van het door den landdag te nemen besluit. Dat men er echter geenszins gerust op is dat het niet hier of daar tot eene uitbarsting kome, wordt duidelijk aangetoond door het in staat van beleg verklaren van de stad en het district Tiume, waartoe een paar dagen geleden werd overgegaan.

Volgens berigten uit Engeland had 9 dezer op de oostelijke kust een hevige storm gewoed. Bij Hartlepool zaten, volgens berekening 38 schepen op het strand, waarvan 18 totaal wrak zijn; terwijl voor de andere nog hoop bestond ze er af te brengen. Meer dan 50 schepen, die geen noodhaven hadden om binnen te loopen, uit gebrek aan genoegzamen diepgang te Hartlepool, werden te Redcar voor den wal gezien, hetgeen een treurig schouwspel opleverde. Ook te Whitby zijn verscheidene schepen gestrand en verongelukt. De manschap werd [illegible] gered, doch ten koste van het leven der bemanning van de reddingsboot. Door het omkomen van 12 dezer zeelieden zijn 10 weduwen en meer dan 40 kinderen zonder verzorgers. Slechts één man mogt het gelukken het strand te bereiken.

Tijdingen uit Japan den 13 dezer te Marseille ontvangen waren geenszins van geruststellenden aard. De generaal Montauban vond er eene volkomene regeringloosheid. De veiligheid der vreemdelingen werd bedreigd. Het amerikaansche gezantschap was terug gewezen. De generaal Montauban had vier schepen tot versterking gevraagd.

Zeetijdingen.

Den 21 november ll. is van Probolingo naar Middelburg vertrokken, het barkschip *Walcheren*, gez. D. H. v. d. Heijde.

Den 25 november ll. is van Banjoewangie naar Middelburg vertrokken, het barkschip *Stad Middelburg*, gez. D. D. Ouwehand.

Den 1 januarij ll. is van Batavia naar Middelburg vertrokken het barkschip *Burgemeester van Middelburg*, gez. K. Hoek.

Alles wel aan boord van genoemde schepen.

— Den 14 dezer is ter reede van Vlissingen gepasseerd, bestemd voor Antwerpen: *Lizzie Grace*, gez. Beneth, van Spanje; en voor Neuzen bestemd: *Landscape*, gez. Mann, van Newcastle.

Handelsberigten.

Graanmarkten.

Amsterdam 15 februarij.

Tarwe en gerst prijshoudend.

Raapolie op zes weken f 40. Lijnolie op zes weken f 31¼.

Oostburg 13 februarij.

De aanvoer van granen was heden klein en er bestond goede vraag voor tarwe tegen hooger, en voor gerst tegen omtrent vorige prijzen. Voor goede droge tarwe werd betaald f 10, f 10,25 en nog iets daarboven, gewone en mindere f 9 a f 9,75. Rogge f 6,50 a f 7. Wintergerst f 5,75 a f 6,20, meest f 6 a f 6,10. Zomer dito in puike soort f 6, voorts f 5,75 a f 5,50. Haver bij kleinen aanvoer f 2,35 a f 4,25. Paardeboonen van f 6,50 tot f 7,50. Erwten en Kanariezaad te hoog gehouden.

Middelburg 14 februarij.

De aanvoer uit onze naburige eilanden was heden zeer matig, en uit Walcheren werd niet zoo veel als wij verwacht hadden geveild, en ofschoon er voor tarwe nog al wat vraag bestond, zoo is daarin echter weinig gedaan, daar houders algemeen te hoog gestemd bleven en van geene prijsverlaging wilden hooren. Jarige zeeuwsche tarwe was niet ter veil; nieuwe zeeuwsche dito f 10,75, f 10,25, mindere soorten niet begeerd; jarige walchersche dito was niet ter markt; puike nieuwe dito f 11,25, f 11 en f 10,75 naar deugd gekocht, mindere soorten f 10. Puike nieuwe rogge was niet beneden de f 7,50 te koop. Gerst was weder begeerd, puike wintergerst f 6, *enkel f 6,15, mindere f 5,75 à f 5,50 naar kwaliteit;* puike zomer dito f 5,75, mindere f 5,60 à f 5,50 de mud. Walchersche witteboonen nog al gevraagd, de beste hadden aan f 13 koopers, mindere f 12,50 a f 12, geringe f 10 à f 9. Walchersche bruineboonen f 18 à f 16, mindere f 15. Walchersche paardeboonen f 7,25, f 7,15 en f 7, mindere soorten onbegadigd. Walchersche groene erwten komen weinig meer voor, de beste werden op de kook f 12 à f 11,75 gekocht, mindere f 11,50, niet kokende puike voor de zaai f 11,25 à f 11,15 gekocht. Groote erwten op de kook f 13, mindere f 12 betaald. Zeeuwsche paardeboonen f 7, dito erwten niet aan. Koolzaad *zonder handel, men noteert nominaal* f 13. Olie en koeken zonder prijsverandering.

Gemiddelde marktprijzen.

	per ned. mud.		per ned. mud.
Tarwe oude	f —,— à f —,—	Bruineboon.	f 12,— à f 18,—
Dito nieuwe	- 9,— à - 11,40	Paardeboonen	- 7,— à - 7,25
Rogge oude	- 7,25 à - 7,50	Gr. erwten .	- 10,— à - 13,—
Gerst wint. .	- 5,75 à - 6,15	Witte erwten .	- —,— à - —,—
Dito zom. .	- 5,50 à - 5,75	Kool en raapz.	- —,— à - —,—
Boekweit .	- —,— à - —,—	Aardappelen.	- 3,75 à - 4,25
Haver . . .	- —,— à - —,—		per ned. pond.
Witteboon .	- 9,— à - 13,—	Versche boter	f 1,— à f 1,10

Middelprijzen van bakbare tarwe f 11,— en rogge f 7,50.

Prijzen van effecten.

Amsterdam 15 februarij.

Nederland.	Certific. Werkelijke schuld	2½ pct.	63½
	dito Nationale dito	3 „	75⅛
	dito dito dito	4 „	98⅜
	Aand. Handelmaatschappij	4½ „	—
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5 „	102⅛
	Certific. Hope & co.	4 „	74⅞
	dito dito 1855, 6de serie .	5 „	94¼
	dito	6 „	—
	Aand. spoorweg		191¾
	Leening 1860	4½ „	89¼
Polen.	Schatkistobligatien	4 „	77
Spanje.	Obligatien	1¼ „	40⅛
	dito binnenlandsch	3 „	46⅞
	Certific. coupons bewijzen		6¾
	Crediet instelling		—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek . . .	5 „	40⅞
	dito amsterdamsche	5 „	63⅝
	dito nationale	5 „	47¾
	dito 1847/1852	2½ „	—
	Bank actien	3 „	574
Belgie.	Certificaten bij Rothschild	2½ „	53
Portugal.	Obligatien	3 „	46⅛
	dito nieuwe	3 „	45⅜
Grenada.	dito		14½
Venezuela.	dito	2½ „	20⅝
Illinois.	dito	7 „	—
Mexico.	dito	3 „	23½

Londen, **13** februarij, ten 12 ure. Consols 92¼.

Weenen, 13 febr. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 66,—.

Parijs, 13 febr. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 68,45

Weldadigheid.

Sedert de vorige opgave ontvangen bij den heer R. W. van Lijnden: ten behoeve der noodlijdenden door den watersnood van B. en W. W. van Schoondijke, de in die gemeente gecollecteerde gelden ad f 395,01, benevens tien katoenen dekens, 26 ellen katoen, een paar mansschoenen, en twee paar vrouwekousen; van den B. van Hoek de door tusschenkomst van ds. J. F. van Binsbergen, op zondag 10 dezer in de hervormde kerk te Hoek ten behoeve der noodlijdenden in de landen tusschen Maas en Waal gecollecteerde f 20,17; van ds. C. A. Kam te Oost- en West-Souburg een gift van T. B. f 3, en van twee in die gemeente gehoudene loterijen f 170,50 voor de noodlijdenden in Maas en Waal en het rijk van Nijmegen, (zijnde de overige f 20 van die loterijen gezonden aan ds. J. Carlier voor de noodlijdenden in Zuilichem en Nieuwaal) en van den ontvanger der registratie te Sluis, E Maertens, de door diens tusschenkomst bijeen gebragte f 18,60. Te zamen f 607,28, en met vorige opgaven f 14639,16.

Middelburg 15 februarij 1861.

R. W. VAN LIJNDEN.
BIJLEVELD VAN SEROOSKERKE.

Voor de te Heusden verpleegd wordende noodlijdenden door de overstrooming, is bij den ondergeteekende *nog, door* tusschenkomst van den binnenvader J. M. Ehrenburg, dankbaar ontvangen: van de weezen en bedienden in het Armweeshuis alhier f 4,70.

Middelburg 14 februarij 1861. W. J. ZIP.

Sedert de laatste opgave is door het bestuur der vrijmetselaarsloge te Vlissingen ten behoeve van de noodlijdenden door den watersnood alsnog ontvangen in specie f 15,73 benevens den pak kleedingstukken van S. D. A. een dito van G en een dito van J. D.

Bij de verloting van vrouwelijke handwerken, ten behoeve der armen alhier, op gisteren, zijn prijzen getrokken als volgt op nommer 1

4	107	221	287	400	491	591	693	793	885
9	112	222	297	402	492	592	699	794	887
11	113	227	299	403	493	596	701	798	888
13	116	228	300	405	495	599	706	800	890
16	119	229	303	406	498	600	709	802	893
18	122	231	308	416	501	602	711	803	894
25	128	235	311	419	505	603	718	804	901
27	140	236	313	420	507	607	719	805	902
28	145	239	320	422	509	611	720	806	908
30	146	243	327	424	510	612	723	808	910
32	149	244	329	425	512	613	724	811	911
36	154	247	333	427	515	614	725	816	912
39	157	248	334	428	517	616	727	818	915
41	158	251	336	429	522	620	729	821	917
43	161	252	339	430	525	621	732	826	918
44	164	255	341	432	527	624	735	828	919
45	166	256	346	433	533	633	736	829	920
47	177	257	349	437	539	637	737	831	922
48	180	258	350	440	542	638	741	833	923
53	183	259	353	442	545	639	748	834	926
54	186	262	359	443	547	641	749	837	929
58	187	263	367	444	548	642	750	838	931
66	188	264	369	446	550	643	751	840	934
72	191	268	375	451	553	647	753	841	937
73	193	271	379	452	557	648	754	851	938
74	197	272	381	454	558	654	756	859	942
77	198	274	383	462	560	659	758	861	943
81	199	277	385	466	562	660	763	863	946
85	201	278	387	468	565	665	765	868	949
91	202	279	391	471	570	669	768	874	950
92	204	280	393	472	576	672	769	875	952
97	211	282	394	474	580	675	771	878	953
99	213	283	397	489	585	683	781	880	957
102	214	284	399	490	586	685	786	882	959

De voorwerpen worden afgegeven op morgen (zaturdag) van des voormiddags 11 tot des namiddags 3 ure, aan het gewoon lokaal in de Abdij.

De directie der Vereeniging tot het bezoeken der armen geeft aan belangstellenden te kennen, dat voor de gelden, opgebragt door de collecte voor eene buitengewone bedeeling op nieuwjaarsdag, de volgende uitdeelingen zijn gedaan.

Aan spek en vleesch	f 263,37
„ brood	- 153,23
„ aardappelen	- 102,20
„ brandstoffen	- 151,59
„ diverse winkelwaren en onkosten .	- 46,50½
	f 716,89½

De directie der Vereeniging,
J. J. DE KANTER, *Voorzitter.*
D. A. BERDENIS VAN BERLEKOM, secr.

De ondergeteekenden maken bij deze dankbare melding der ontvangst eener som van f 470, als het aan hunne geadministeerden toegekende aandeel in de opbrengst eener soirée littéraire et musicale door de rederijkerskamer Zeelandia.

Vlissingen 14 februarij 1861.

Diakenen der evang. luth. gemeente,
A. KLAIJSEN.
J. A. SCHMIDT.

Advertentiën.

Ondertrouwd:

H. C. KUILER, Veere,
en
N. A. METS.

Vlissingen,
den 14 Februarij 1861.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Heden beviel van een' welgeschapen Zoon M. J. JANSEN — DOUCET.

Vlissingen, 14 Februarij 1861.

Heden overleed plotseling, tot droefheid zijner nagelatene betrekkingen, ANDRIES DUIK HENDRIKSE, in leven Stads Lijkdienaar alhier, in den ouderdom van bijna 68 jaren.

Middelburg, den 13 Februarij 1861.

Uit aller naam,
H. J. HENDRIKSE.

Algemeene kennisgeving.

Voor de vele blijken van deelneming, aan mij en mijne Kinderen bij het overlijden van mijnen waardigen Echtgenoot bewezen, betuig ik bij deze mijn' opregten dank.

Vlissingen, den 15 Februarij 1861.

J. M. VINK,
Wed. J. BORGHSTIJN.

MARINE.

OPENBARE AANBESTEDING bij Inschrijving, aan 's Rijks Werf te **Vlissingen**, op Donderdag den 21 Februarij 1861, des voormiddags ten 11 ure tot levering van **2345 GRANAATKISTEN**, volgens de Modellen welke bij den Hoofdingenieur op voorschreven Werf voorhanden zijn, en ten wiens Burele tevens van het Bestek en Voorwaarden dier leverantie inzage kan verkregen worden.

De Inschrijvingsbiljetten zullen, op Zegel en behoorlijk gesloten, uiterlijk op voorschreven dag en uur, ter Griffie van de Maritime Directie te Vlissingen moeten bezorgd zijn.

Vlissingen, den 13 Februarij 1861.

De Directeur en Kommandant der Marine,
DE SMIT V. D. BROECK.

De Notaris D. UYTTENHOOVEN zal op Maandag den 18 Februarij 1861, des voormiddags ten 10 ure, aan den Dijk bij het Fort ZOUTMAN, Gemeente **Ritthem**, in het openbaar te koop veilen

eene aanzienlijke partij

SCHEEPSAFBRAAK,

bestaande in: een nieuwe Mast, lang 20,75 Ellen, omtrek bovendeks 1,52 El, met ijzer Beslag, een nieuw Zwaard, lang 4,25 Ellen, breed 2 Ellen, met zwaar Beslag, een Anker, wegende p. m. 150 ned. pond., een Ketting, lang 45 à 50 vaam, 1800 ned. pond IJzerwerk, eene groote hoeveelheid Eikenhout, als: 30 stuks Stijlen van 4 tot 4,50 Ellen, zwaar 20 bij 25 duim, een Zaadhout, lang 16 Ellen, zwaar 15 bij 45 duim, Eiken Deelen van 3 tot 10 Ellen, zwaar van 7 tot 12 duim, breed van 25 tot 60 duim, Schutsel-, Mestvaalt-, Dam- en Broeisponde-stijlen en Deelen, Leggers voor Bruggen en Dekking-gordingen, Platen, bijzonder geschikt voor Schuurwerk, Grond- en Beschoeijingdeelen, 50 à 60 stuks Scheeps-knieën, eene groote massa Brandhout, Rijswerk of Brabantsche Gaarden, een Pompsteen en veel meer om te vermelden.

Op Dingsdag 19 Februarij 1861 zal de Notaris VAN DEN BUSSCHE, publiek verkoopen

EENE GROOTE PARTIJ

STRAATLANTAARNS,

waaronder vele van Rood en Geel Koper, gediend hebbende voor de Olie-Straatverlichting der Stad **Goes**.

Informatien bij voornoemden Notaris en ten Kantore van den Heer VAN DEN BROEKE, Directeur der Gasfabriek aldaar.

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op Woensdag den 20 Februarij 1861, des voormiddags ten 9 ure precies, op de Hofstede **Arnestein**, bewoond door ADRIAAN BOSSELAAR, in de Gemeente Middelburg, in het openbaar **VERKOOPEN**:

Zes **Werkpaarden**, negen **Melkkoeijen**, vijf Vaarzen, drie Schapen, vier Varkens: drie **Ploegen**, negen Eggen, twee Menwagens, eene Melkkar, eene Driewielskar, een Rolblok, twee Sleden, een Windmolen, Draaihekkens; **Hooi**, **Mutsaard**, **Boomstammen**, **Broeiramen**, Bouw-, Melkers- en Zolder-gereedschappen, **Meubelen** en hetgeen meer zal worden geveild.

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op Donderdag den 21 Februarij 1861, des avonds ten 7 ure, in de Bovenzaal der Societeit DE VERGENOEGING, op de Groote Markt te Middelburg, in het openbaar verkoopen:

1. Een **HUIS en ERVE** in de lange Noordstraat, wijk C no. 29, Kadaster sectie D no. 753, met eene inhoudsgrootte van 1 roede 62 Ellen. Grondbelasting *f* 33,90.

2. 1/32 **AANDEEL** in de Reederij van het Barkschip NOORDSTER, waarvan Boekhouders zijn de Heeren VAN DEN BROECKE LUTEYN en SCHOUTEN te Middelburg.

Voorschreven Huis is daags vóór en op den dag van verkoop te bezigtigen, van 9 tot 3 ure, op vertoon van eene Toegangkaart, te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris.

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op Vrijdag den 22 Februarij 1861, des voormiddags ten 10 ure, in de Gemeente **Serooskerke**, op de Hofstede PITTEPERK, bewoond door IZAAK MIDAVAINE, in het openbaar verkoopen ongeveer **300 Olmen en Essen BOOMEN**, waaronder geschikt tot Werkhout, **Willigen Tronken**, **Doornen** en hetgeen meer zal worden geveild.

De Notaris D. J. VAN DER HORST SERLÉ zal op Vrijdag den 22 Februarij 1861, des avonds ten acht ure, in de Bovenzaal van de Societeit DE VERGENOEGING, op de Groote Markt te **Middelburg**, in het openbaar bij opbod en afslag verkoopen

EEN WOONHUIS EN ERF,

genaamd DE BLAAUWE MANTEL, staande en gelegen binnen Middelburg in de 's Gravenstraat, wijk I no. 291.

Daags vóór en op den dag der verkooping te bezigtigen, des voormiddags van 10 tot 12, en des namiddags van 2 tot 5 ure.

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op **Vrijdag** den eersten Maart 1861, des voormiddags ten 10 ure, in de Herberg DE KERSENBOOM, bewoond door W. VAN DEN ABEELE, op de Groote Markt te **Middelburg**, publiek aan de meestbiedenden presenteren te verkoopen

19 PERCEELEN EXTRA GOED

WEI- EN BOUWLAND,

gelegen in de Gemeenten Sint Laurens en Grijpskerke, benevens **EEN HUIS EN SCHUUR**, staande in de Gemeente Grijpskerke, TOT AFBRAAK; zijnde gemelde Schuur bijzonder geschikt ter verplaatsing.

Voorschrevene Vaste Goederen zijn twee dagen voor den dag der Verkooping voor een ieder te bezigtigen, van des morgens 10 ure tot des namiddags 1 uur.

Nadere informatien te bekomen bij bovengemelden Notaris, bij wien afdrukken der Voorwaarden van Verkoop te bekomen zijn.

OPENBARE VERKOOPING door den Notaris WOUTERSEN, Woensdag 6 Maart 1861, 's morgens 10 ure, op de Hofstede bij den Eerzamen LEYN DE PAGTER, onder **Domburg**, van den aldaar aanwezigen

INBOEDEL,

bestaande in drie Paarden, van 8 10 en 13 jaren, vijf Melkkoeijen, twee kalfdragende Vaarzen, Runders, Kalvers, Schapen, Hoenders en ander Vee; twee Menwagens, Ploegen, Eggen enz.; eene aanzienlijke partij Hooi, Mest en Stroo. Alles op uitgezette Kaarten nader aangewezen.

244ste STAATS-LOTERIJ.

Aan het Kantoor van den Collecteur der Staats-Loterij zijn te bekomen **Heele** en **Gedeelten** van **LOTEN** volgens Prijscourant. — Aanvang der trekkingen den 18 Februarij aanstaande.

DRIE SPUITEN.

J. H. UCHTMANN.

Tot aanstaanden Woensdag nog **OPRUIMING** van eene groote partij Katoenen en Wollen **Manufacturen**, alsmede van **Linten** en diverse **Lappen**.

WAARSCHUWING VOOR ZWAKKE OOGEN.

Daar het algemeen bekend is dat het Gaslicht, door het schelle licht, voor de Gezigts-organen de schadelijkste gevolgen kan te weeg brengen, zoo berigt de ondergeteekende dat hij alhier is gearriveerd met eene collectie **BRILLEN**, in alle kwaliteiten, voorzien van zuivere Periscopische Glazen, welke door alle Oculisten en deskundigen boven alle andere gepreferesrd worden, wijl dezelve als de doelmatigste Avondbrillen aangewend worden. Hij waarschuwt een ieder zich te wachten voor die schadelijke Brillen, welke dagelijks aan de huizen aangeboden worden, en die, onregelmatig gevormd zijnde, de schromelijkste nadeelen aan de Oogen veroorzaken.

Hij zal dagelijks te spreken of te ontbieden zijn in het Nederlandsch Logement, en verzekert allen, die hem met hun vertrouwen gelieven te vereeren, eene soliede bediening.

J. A. VAN DAM,
Mechanisch Oogheelkundige van Dordrecht.

„ De Heer J. A. VAN DAM, Brillenslijper van Dordrecht,
„ gedurende een aantal jaren deze en andere Steden in
„ de Provincie Zeeland bezoekende, met eene groote en
„ keurige collectie Brillen voor alle ooggebreken, die door
„ een of ander soort van Bril kunnen worden verholpen
„ of te gemoet gekomen, is bij den ondergeteekende door
„ eene langdurige en ruime ondervinding bekend als jemand
„ die, ten opzigte der doelmatige toepassing van Brillen,
„ alle aanbeveling verdient; — weshalve hij deze verkla-
„ ring heeft afgegeven om te doen dienen, waar zulks
„ mogt worden noodig geacht.

„ Middelburg, Junij 1853. V. LISSA,
Stads Heel- en Verloskundige."

Aan de openbare School te **Schoondijke** wordt verlangd een **HULP-ONDERWIJZER**, tegen eene Jaarwedde van minstens *f* 400,— indien hij de bevoegdheid bezit om de Fransche taal te onderwijzen, en van *f* 350,— indien hij die bevoegdheid niet bezit.

Die genegen mogten zijn om deze betrekking te vervullen, gelieven zich schriftelijk bij den Heer Burgemeester te Schoondijke aan te melden.

Wordt gevraagd tegen Mei aanstaande een ONGEHUWD Persoon, bekwaam om als **Koetsier** en **Huisknecht** te dienen, — of wel, een GEHUWD Man van middelbare jaren, zonder Kinderen, geschikt voor evengenoemde betrekking en de Vrouw voor Huisbewaarster.

Adres letter F., bij de Boekhandelaars F. KLEEUWENS & ZOON, te Goes. Brieven franco.

Men vraagt te Vlissingen TWEE HANDIGE **Schildersknechts**; de geen die aan het doel beantwoordt kan minstens op zes maanden werk rekenen. Nieuwstraat H 261.

Eene **Dienstmeid** benoodigd op den Kampveersche Toren, te Veere.

Eene **Meid** benoodigd. Adres Bureau dezer Courant.

Eene **Noodhulp** benoodigd. Te bevragen bij den Boekdrukker MILBORN, in den Langendelft.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in Februarij.

VAN MIDDELBURG:			VAN ROTTERDAM:		
Zondag	17 's morg.	6 ure.	Zaturdag	16 's morg.	9,45
Dingsdag	19 „	6,30	Dingsdag	19 „	9,45
Donderdag	21 „	8	Woensdag	20 „	10,30
Vrijdag	22 „	9	Vrijdag	22 „	6 ure.
Zondag	24 „	10,30	Zaturdag	23 „	7
Dingsdag	26 „	11,30	Dingsdag	26 „	7
Donderdag	28 „	6	Woensdag	27 „	8

MAATSCHAPPIJ
VAN HET
BURGERLIJK BEGRAFENISFONDS
TE 'S GRAVENHAGE,
opgerigt den **18** *September* **1836.**

De ondergeteekende, Hoofddirecteur van bovengemelde Maatschappij, geeft door deze aan belanghebbenden kennis dat de Acht en Veertigste **Rekening en verantwoording** is afgesloten met eene aanwinst van **1641** Leden en een voordeelig saldo van ***f* 5716,68**, in dat halfjarig tijdvak. Tellende deze Maatschappij thans ruim **36000** leden, en bezit eene Reservekas van **60,000 GULDEN aan Certificaten N. W. Schuld rentende 2½ per cent.** De steeds toenemende bloei en de gunstige stand der kas van deze Maatschappij, heeft de Directie doen besluiten voor de afdeeling Zeeland eene gunstige bepaling daar te stellen, welke van kracht zal blijven zoo lang geene onverhoopte epidemie zulks tijdelijk zoude beletten, en heeft dus bepaald, dat de Leden van 18 tot 60 jaren ingesloten, welke twee jaren onafgebroken Lid zijn geweest, bij overlijden, boven de gewone uitkeering volgens het Reglement, eene verhooging zullen genieten van **Zes Gulden**; na vier jaren Lid te zijn geweest, van **Acht Gulden**, en na acht jaren of langer Lid te zijn geweest van **Tien Gulden**.

De Directie vertrouwt dat deze gunstige bepaling zal medewerken tot verdere deelneming in eene goed gevestigde Maatschappij, die onder alle omstandigheden, gedurende de vele jaren van haar bestaan, steeds in Leden en in geld is toegenomen, en alzoo alle zekerheid aan de Deelnemers geeft.

's Gravenhage, den 7 Februarij 1861. P. M. VORST, Hoofddirecteur.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen te Middelburg bij den Hoofdagent J. SNOEP Jr., Langeviele, en bij de Boden J. DORMAAR, Sint Pieterstraat, alsmede te Vlissingen bij W. DAAMS en te Goes bij P. REMIJN Az.

SNELVAART
ROTTERDAM EN ANTWERPEN,
VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN,
MET DE STOOMBOOTEN
TELEGRAAF III & IV.
HEROPENING DER WINTERDIENST
1861. – FEBRUARIJ – 1861.

VAN ROTTERDAM.		VAN ANTWERPEN.	ur. min.
14 Donderdag, 's morgens	10 ur. — min.	12 Dingsdag, 's namiddags	[illegible]
19 Dingsdag, 's nachts van 18 op 19,	1 „ 30 „	17 Zondag, 's morgens	[illegible]
23 Zaturdag, 's morgens	6 „ 30 „	21 Donderdag, „	7 30
27 Woensdag, „	9 „ 30 „	25 Maandag, „	11 30
		1 Maart Vrijdag, 's nachts 28 Febr. op 1 Maart,	2 —

Informatien bij de Agenten VERWEY & Co., Boompjes, wijk 1 no. 21, te Rotterdam.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL

VAN DE

MIDDELBURGSCHE COURANT

van den 16 Februarij 1861.

(*Van dit bijvoegsel zijn nog enkele exx. à* 15 *cent te bekomen*).

BEHANDELING

VOOR HET HOOG MILITAIR GEREGTSHOF DER NEDERLANDEN

VAN DE ZAAK VAN

den wachtmeester **NOUTEN** en den kapitein **PEETERS**,

IMPETRANTEN

VAN HET VONNIS GEWEZEN DEN 22 NOVEMBER 1860.

Dingsdag voormiddag is — zoo als wij reeds voorloopig hebben gemeld — voor het hoog militair geregtshof van het koningrijk der Nederlanden de behandeling aangevangen van het appèl, ingesteld van het vonnis, op den 22 november 1860 gewezen, door den krijgsraad in de 5e militaire afdeeling, te Middelburg door twee der daarbij veroordeelden, den wachtmeester, titulair schrijver, Aart Nouten en den kapitein, arrondissements kommandant, J. C. Peeters.

De verdediging van eerstgenoemden is opgedragen aan den heer mr. H. J. van Lier, advocaat te Utrecht, terwijl voor den tweeden optrad de heer mr. W. C. Borsius, advocaat alhier, die, om als zoodanig te kunnen worden toegelaten bij den aanvang der zitting werd beëedigd als advocaat bij dit hof.

De heer van Lier bekwam het eerst het woord. Hij stelde voorop, dat het zijne taak was, te onderzoeken of het vonnis waarvan hooger beroep werd aangeteekend, op zóó strenge bewijsgronden berust, als aan eene veroordeeling moeten ten grondslag liggen. En nu vindt spreker in dat vonnis wel een groot aantal beweringen, maar niet de zijns inziens vereischte bewijzen, terwijl hij ook de qualificatie der feiten onjuist acht. Ontegenzeggelijk is een getrouw beheer bij alle administratien — niet het minst bij militaire — een onmisbaar vereischte; maar ook daar, waar eene militaire administratie oogenschijnlijk ongeregeld, en naar eene oppervlakkige beschouwing minder eerlijk is gevoerd, daar hangt alles af van de drijfveren of beweegredenen tot de aangevallene handelingen. Alleen dáár waar bepaaldelijk van kwade trouw blijkt, zouden die handelingen strafbaar zijn, en als misdaad onder het bereik van den strafregter vallen. Pleiter vleit zich echter voldingend te kunnen aantoonen, dat de wachtmeester Nouten, die thans reeds eene preventieve gevangenis ondergaat van veertien maanden, en dus zwaar voor zijne mogelijke onnaauwkeurigheid boet, ten deze steeds ter goeder trouw is te werk gegaan.

In de eerste plaats behoort hier nagegaan te worden wat het feit, ware het bewezen, zou daarstellen? De administratie door Nouten gevoerd, was, naar pleiters meening, voor zoo veel de fourages betreft, in strikten zin *niet* eene militaire, als waarop gedoeld wordt in art. 200 van het crimineel wetboek voor het krijgsvolk te lande; het kan hier niet gelden ontrouw of falsiteit ten nadeele van den lande, bij het aangehaalde artikel strafbaar gesteld naar de voorschriften van de wetten dezes lands. Van de gelden toch, verstrekt voor de behoeften der paarden, komt nimmer een enkele cent aan het rijk terug. Er wordt van rijkswege eene indemniteit voor dat onderhoud toegestaan. en het overschot of wel het te kort daarvan wordt gelijkelijk door alle manschappen van het wapen gedragen, zoo dat er onmogelijk nadeel kan worden toegebragt aan het rijk. Bij gevolg moet dit beheer geacht worden te zijn geheel van huishoudelijken aard. Spreker meent in het vonnis van den krijgsraad te ontwaren dat dit denkbeeld ook kortelijk schijnt te hebben gedomineerd, ofschoon hij zich geenszins kan vereenigen met de in dat vonnis verder volgende redeneringen. Als het waar is dat er dus eenige twijfel bestaat, zou hier de bekende regtsregel „in dubio pro reo" behooren gevolgd te worden.

Vervalt de qualificatie als militaire administratie, dan vervalt ook de toepassing van het bedoelde art. 200 van het crimineel wetboek, en zoo er al onnaauwkeurigheden wettig bewezen werden, zou eene disciplinaire straf het eenige gevolg kunnen zijn. Dat gevoelen, meent pleiter, wordt ook door dit hof gedeeld, blijkens eene uitspraak ten opzigte van een analoog geval ten vorigen jare.

Ten anderen ging de heer van Lier na, of hier kan gedacht worden aan benadeeling, en wie in casu het slagtoffer, wie daarentegen de bevoordeelde was. Nouten was, als wachtmeester te voet, onder de onmiddellijke orders van kapitein Peeters gesteld en belast met den aankoop van het benoodigde voor de fourages. Nu leest de verdediger in het vonnis als een aangenomen daadzaak, dat door de gepleegde handelingen anderen zijn benadeeld en de bedrijvers zich zelven hebben bevoordeeld, maar het komt hem, behoudens allen eerbied voor het vonnis van den eersten regter, voor, dat voor deze stellinggeene voldoende bewijsgronden zijn aangebragt.

Pleiter gaat daarop na, hoe maandelijks van rijkswege aan de brigades eene som wordt verstrekt voor de kosten der fourages van de paarden der maréchaussée. De officieren en manschappen deelen gelijkelijk in die indemniteit. De brigade te Sas van Gent bestond uit vijf paarden, en nu is, blijkens het vonnis, als bewezen aangenomen dat van september 1858 tot mei 1859 slechts voor 4 paarden haver en eenig stroo is aangekocht en verstrekt, terwijl aan den kapitein Peeters maandelijks in geld zou zijn uitgekeerd wat hem eigenlijk in natura competeerde. Voor het oogenblik aannemende dat deze feiten voldingend bewezen waren, meent spreker dat ze, hoewel zedelijk afkeurenswaard, toch niet onder het bereik der strafwet vallen. Men verlieze voorts niet uit het oog, dat de paarden het eigendom zijn van de officieren en manschappen; dat ieder, bij gevolg, het regt heeft vrijelijk te beschikken over het hem competerende. en het dus ook wel onverschillig zal zijn of men zijn aandeel in natura of in kontant geld ontving. Het berispelijke zou zich dus oplossen in de onnaauwkeurigheid, dat eigenlijk had behooren te worden vermeld, op de daartoe betrekkelijke staten c. a. *niet* gefourageerd voor 5 paarden, maar: gefourageerd voor 4 paarden en 1 in kontanten verstrekt.

Wat betreft het fourageren met stroo, in de plaats van hooi, kan daarbij evenmin benadeeling zijn geschied. Ook hierbij moet voorop staan dat de paarden in ieder geval het eigendom zijn van de manschappen. Daarenboven blijkt uit onderscheidene verklaringen dat er destijds geen hooi te verkrijgen was, en door kapitein Peeters de order was gegeven om dan met stroo te voederen. De direct belanghebbende manschappen stemden stilzwijgend in die verwisseling toe, en bekrachtigden haar later feitelijk door de onderteekening der daartoe betrekkelijke stukken.

In elk geval meent spreker dat de voeding met stroo geen nadeel, aan wien ook, kon berokkenen, daar men de dubbele hoeveelheid gaf, hetgeen volgens zijne berekening nog duurder komt dan met hooi het geval zou zijn geweest. In de becijferingen van het vonnis gelooft spreker voorts, dat hier en daar dwalingen zijn ingeslopen.

Waar door Nouten meer schijnt in rekening te zijn gebragt dan blijkt te zijn uitgegeven, heeft hij bij zijne verhooren herhaaldelijk tot opheldering aangevoerd, dat ook aan zieke paarden nu en dan meer werd ten koste gelegd, hetgeen op geene andere wijze kon worden gevonden. Die redenering, meent pleiter, is zeer waarschijnlijk, en het komt hem voor, dat verzuimd is daarnaar een zeer grondig onderzoek in te stellen. Zonder krachtig tegenbewijs, zou de opgave van den beschuldigde anders geloof verdienen.

Aangenomen dat de ten laste gelegde feiten werkelijk hadden plaats gehad, zoo als bij het vonnis is gesteld, dan nog moet de vraag of Nouten zich ten nadeele van derden hierdoor heeft bevoordeeld, volgens den heer van Lier, ontkennend beantwoord worden. En toch is dat een essentieel vereischte voor het karakter van misdrijf. Er is beweerd dat door Nouten meer zou zijn in rekening gebragt dan werkelijk is uitgegeven. en spreker toont met cijfers aan, ofschoon de beschuldigde in zijn tegenwoordigen toestand als het ware buiten de mogelijkheid is om de noodige bescheiden te bekomen tot zijne regtvaardiging, dat die bewering in ieder geval erroneus is.

Voorts blijkt uit een aantal verklaringen dat kapitein Peeters naar welgevallen en onbeperkt, fourragien in natura uit het magazijn liet halen. Uit alles resulteert, naar pleiters overtuiging, dat het zeer onregelmatig en vreemd ging met het beheer, en in dien toestand komt het hem vooral onverklaarbaar voor, dat men Nouten, een ondergeschikt persoon, als ware het bij uitzondering de schuldige zou kunnen heeten. Immers — hoe afkeurig spreker er van is om de tien oorspronkelijk medebeklaagden, die zijn vrijgesproken, in eenig opzigt te bezwaren — hij gelooft dat te hunnen aanzien geheel de zelfde feiten en omstandigheden bestonden als ten aanzien van Nouten, doch bij hen is gemis van eenige kwade trouw aangenomen. Over die uitspraak verklaart pleiter zich te verheugen, wel verre van haar aan de betrokkenen te misgunnen, doch hij ziet geen verschil in hunne handelingen en die van zijnen client en als een voorbeeld haalt hij aan de vrijspraak van den wachtmeester P. J. Carels, welke in het vonnis berust op het onbewezene van boos opzet, hetgeen hij ook bij zijnen client het geval acht. En, ziet hij zich onwillekeurig genoodzaakt te vragen, zijn dan welligt de antecedenten van Carels zoo veel gunstiger dan die van Nouten? Bij een naauwgezet onderzoek blijkt juist het tegendeel, en onderscheidene getuigenissen stemmen in omtrent den lof dien Nouten wordt toegezwaaid betrekkelijk zijn gedrag.

Bij den als genoegzaam bekend aan te nemen stand van zaken, dat het beheer slecht ingerigt is en daarbij vele misbruiken ingeslopen zijn blijkt nu, herhaalt spreker, uit niets, dat alle handelingen niet volkomen ter goeder trouw zouden verrigt zijn, evenmin als dat Nouten zich zelven zou bevoordeeld hebben. De tot regel gewordene afwijkingen zijn dan ook misschien regtens afkeurenswaardig, maar zij mogen niet bij dezen beschuldigde, als bij uitzondering toerekenbaar geacht worden. Door de welwillendheid van den heer advocaat-fiscaal is spreker in de gelegenheid gesteld inzage te krijgen van eene circulaire van zijne exc. den minister van oorlog van den 16 november 1860, waarbij nieuwe voorschriften zijn gegeven voor het beheer der fourages en gelden bij het wapen der maréchaussée. Daarbij is nadrukkelijk bepaald dat, in geval van ziekte der paarden of andere buitengewone omstandigheden, van de voorgeschrevene voedingswijze mag worden afgeweken. Had dit geheele voorschrift gevigeerd tijdens Nouten belast was met het beheer der fourages, dan konden thans zijne handelingen met bewijzen gestaafd worden door overlegging van de dagelijksche consumtiestaten. En toch zal nu voorzeker deze beschuldigde niet verantwoordelijk kunnen gesteld worden voor de omstandigheid dat de zelfde meer doeltreffende voorschriften destijds nog niet bestonden. De regering heeft intusschen door deze vernieuwde voorschriften het meest doorslaand bewijs geleverd, dat het ook hare overtuiging is dat de voorgeschrevene wijze van beheer zeer veel te wenschen overliet.

Spreker verklaart verder, dat hij mede aan de welwillendheid van den heer advocaat-fiscaal verschuldigd is, inzage te hebben bekomen van twee missiven van zijne exc. den minister van oorlog aan dien hoofd-ambtenaar dd. 12 en 24 october 1860, waarbij de minister in substantie verklaart dat aan alle officieren, tot het houden van dienstpaarden geregtigd, buiten de bereden korpsen van het leger, eene schadeloosstelling bij wijze van afkoop wordt toegestaan voor de fourages, zonder eenige verdere contrôle hoe zij de gelden besteden; dat in 1857 is toegestaan dat de officieren der maréchaussée voortaan zouden deelen in de wijze van aankoopen en distribueren der fourages in natura, ten behoeve van de onderofficieren en manschappen voorgeschreven; dat het zich onttrekken aan iets wat in beginsel als gunst is toegestaan, volgens het gevoelen van den minister niet wel als misdaad kan worden toegerekend, en eindelijk dat de geheele aangelegenheid van het fouragebeheer bij de maréchaussée als eene huishoudelijke inrigting is te beschouwen. Bij de eerste dier missiven wordt verder nadrukkelijk opgemerkt dat de toelage in geld aan al de bereden leden van het wapen strekt, om te voorzien in de voeding en het verder onderhoud der paarden; welk laatste dus geheel strookt met de opgave van Nouten dat hij nog andere kleine uitgaven heeft bestreden.

Ten einde verder te betoogen dat bij Nouten geenszins kwade trouw heeft bestaan, en de beweegredenen tot de gepleegde handelingen na te gaan, verklaart spreker dat hij zal verpligt zijn de handelwijzen van diens superieuren te beschouwen. Daarbij wenscht hij echter op den voorgrond te stellen dat hij in de verte niet zal trachten om den kapitein Peeters, den onmiddellijken chef van Nouten, te bezwaren. Reeds bij voorraad protesteert hij nadrukkelijk tegen zoodanige mogelijke opvatting. Mogt pleiter al verpligt zijn om bij zijne beschouwingen ten gunste van zijnen client de hoedanigheden van dien kapitein, als mensch, in een min gunstig daglicht te stellen, hij wenscht zich gestreng te onthouden van al wat zweemt naar bezwaring, hetgeen luidens het systeem zijner verdediging, waarbij is voorop gezet dat in casu geene strafbare feiten zijn gepleegd, trouwens minder dan ooit noodig zijn zou. Intusschen valt het niet te ontkennen dat de wachtmeester Nouten onder de bevelen van den kapitein Peeters stond. Eerstgenoemde moest de bevelen van zijnen chef dus met betrekking tot de dienst of de administratie getrouw opvolgen. Nu behoeft het wel geen betoog dat geen ondergeschikte zoodanige bevelen als een blind werktuig moet opvolgen, en dat bij voorbeeld een gepleegde moord, in de onderstelling dat daartoe een bevel mogt zijn gegeven, evenwel aan den bedrijver toerekenbaar blijft. Dan geldt het echter een misdrijf, hetwelk door het gezond verstand aanstonds wordt veroordeeld, doch dit is een geheel ander geval met een bevel, gegeven ten aanzien van administratie. De gevolgen van een onnaauwkeurig beheer zouden een ondergeschikte niet belangrijk genoeg voorkomen om hem te leiden tot insubordinatie of verzet tegen een ontvangen bevel. Ten anderen, zegt spreker, blijkt uit een aantal verklaringen en geschriften, dat die kapitein wel degelijk de persoon was die zich zelf bemoeide met het beheer der fourages, en voorts meent hij dat tevens uit een aantal verklaringen van getuigen moet worden afgeleid dat de ondergeschikten allen groote vrees voor den kapitein hadden, zoodat men hem niet dan noode genaakte, en zich liever getroostte eene welligt onbillijke order uit te voeren, dan zich bloot te stellen aan de driftige bejegening van den kapitein. Spreker meent dan ook dat de wachtmeester Nouten gebukt ging onder de nolens volens begane onordelijkheden. Als men dit alles nagaat en er bij voegt het oordeel, door den majoor jhr. van Citters, kommandant van het korps, uitgesproken in eene missive „dat kapitein Peeters zijne onderhoorigen demoraliseerde," dan meent pleiter dat ten deze mag gedacht worden aan eene zekere mate van zedelijk geweld. Hij noemt verder een aantal regtskundige schrijvers die, even als bij v. Deinse, Algemeene beginselen van strafregt, beweren dat zoodanige zedelijke dwangmiddelen de toerekenbaarheid uitsluit.

Eindelijk gaat pleiter de antecedenten van den wachtmeester Nouten na. Eene dertigjarige getrouwe pligtsvervulling als militair verwierf hem, als mensch en als krijgsman, de onverdeelde achting van allen die met hem in aanraking waren, hetgeen blijkt uit een aantal getuigschriften, bij de processtukken aanwezig; zijn strafregister getuigt hoogst gunstig omtrent zijn persoon; hij is versierd met de zilveren medaille voor langdurige getrouwe dienst; de officier van justitie te Goes, kapitein Peeters zelf, de predikant ter Winkel stemmen allen overeen in den lof, dien Nouten als een voorbeeldig burger en huisvader wordt toegezwaaid. Spreker eindigde hiermede de eerste termijn van zijn pleidooi, terwijl hij verklaarde met het meeste vertrouwen het lot van den, naar zijne overtuiging, ongelukkigen doch onschuldigen wachtmeester over te laten aan de beslissing van dit hoog regterlijk collegie.

Na eene kleine discussie wordt aan den heer mr. Borsius, als verdediger van kapitein Peeters, het woord verleend. Hij ving aan met zich zelf geluk te wenschen dat eindelijk de dag is aangebroken, waarop eene op zich zelve hoogst eenvoudige procedure — die men kunstmatig tot eene „cause celèbre" wil verheffen — haar einde nadert. Een dag, met zoo smachtend verlangen te gemoet gezien door hem die juist 10 maanden thans in den kerker zucht; door zijne liefhebbende echtgenoot, die bij al den kommer, waaraan de laatste maanden zoo rijk waren, nog onlangs, alléén, een pand hunner liefde moest zien ten grave dragen; door ieder die kapitein Peeters als mensch, als christen, als vriend, als militair zoo onverdeeld hoogacht — en ook door pleiter zelven die gedurende die tien maanden ware vriendschap en achting, doch tevens innig medelijden voor den gedetineerde heeft opgevat. Het is vooral die laatste reden welke pleiter bewoog andermaal de eer te verzoeken om als advocaat voor dit hoog geregtshof te worden toegelaten; —

niet, omdat hij zich niet bewust is dat de verdediging aan bekwamer handen zou kunnen worden toevertrouwd, maar omdat zeker niemand meer dan hij op den toon der innige, heilige overtuiging zou kunnen spreken; omdat welligt een ander de zaak zonder den persoon zou behandelen en voor hem beide onafscheidelijk zijn.

Spreker stipt hierop aan, dat hij vóór 10 maanden onbekend was met kapitein Peeters. Toen deze zich, juist even vóór zijne arrestatie, bij hem aanmeldde, was hij uit den aard der zaak zeer tegen hem ingenomen. Met achting steeds bezield voor den krijgsmansstand, voor de kenmerkende kieschheid op de eer, de heiligheid van het woord, de camaraderie welke over het algemeen, vooral bij den nederlandschen officier wordt aangetroffen, kwam het hem ondenkbaar voor, dat èn zijne gelijken in rang èn de als een gematigd man bekende auditeur-militair in Zeeland, zonder zeer stellige en onwederlegbare bewijzen van schuld, eenen kapitein zouden doen arresteren. Deze moest dus wel schuldig zijn.

En toch, bij iedere nadere kennismaking, steeg de gedetineerde in sprekers achting; bij iederen blik, dien hij, soms onder zeer vreemde omstandigheden, in zijn hart mogt slaan, verwierf hij zich daarop telkens meer aanspraak, en zóó ontstond eene hartelijke vriendschap. Hierna schetste spreker met vlugtige trekken des kapiteins loopbaan. Zuid-Nederlander van geboorte, nam hij in 1828 als volontair dienst bij de kavallerie en werd spoedig wegens zijn uitmuntend gedrag bevorderd tot wachtmeester. Tijdens het uitbreken der belgische revolutie te Maastricht in garnizoen, was de desertie bij zijn regement enorm. Peeters wederstond echter alle verzoeking, en sloeg zelfs eene schriftelijke benoeming tot 1en luitenant bij de „chasseurs," hem ongevraagd toegezonden, van de hand. Hij bleef zijn koning getrouw en oefende door zijn voorbeeld een zoo gunstigen invloed uit, dat hij voor het front van het geheele garnizoen door den generaal Dibbets allen ten voorbeeld gesteld werd.

In 1832 werd hij tot 2en luitenant, en in 1840 tot 1en luitenant bevorderd. Zoo wel op voordragt van onderscheidene speciale diensten als zijne overplaatsing in 1853 bij het wapen der koninklijke maréchaussée, bewijst genoegzaam dat hij zich aller achting verwierf. Bij dit wapen onderscheidde hij zich zóó, dat in 1856 een kapiteinsrang boven de formatie voor hem werd gecreëerd, en hem het luitenantschap Zeeland werd toevertrouwd,

Pleiter gaat hierna echter eenige jaren terug, en moet een punt aanroeren dat ten deze niet mag verzwegen worden. In 1840 te 's Hage in garnizoen ging Peeters, die in het roomsch-katholiek kerkgenootschap was opgevoed, tot het protestantsche over, en geheel in overeenstemming met zijne persoonlijkheid was hem dit niet genoeg, maar voerde zijne overtuiging hem er toe om zich aan te sluiten bij vele exclusief protestantsche vereenigingen, zoo dat hij weldra een hevig bestrijder werd van den godsdienstvorm welke vroeger ook de zijne was. Pleiter kent zich vrij van sectengeest, maar in deze procedure, welke — zoo als hij zich uitdrukte — zijn hoofd met een zoo treurige kennis van personen en zaken heeft verrijkt, doch zijn hart zoo heeft verarmd in zijn geloof aan goede trouw en menschenwaarde, is hij toch tot de overtuiging gebragt dat — hoe onverklaarbaar dat in ons land en in den tegenwoordigen tijd ook klinken moge — sectenhaat een zeer groote rol heeft gespeeld.

Op deze plaats, in het openbaar, wil spreker er alleen op wijzen, dat het opmerking verdient dat nagenoeg al de getuigen in twee afdeelingen kunnen gesplitst worden: eene welke in zijn voordeel, de andere welke bepaald tegen hem getuigden. Blijkens aller extract-stamboek behooren, met uitzondering van de beide mede-veroordeelden al de beschuldigers van Peeters tot zijn vorig, al de zulken die zich gunstig voor hem verklaarden, tot zijn tegenwoordig kerkgenootschap. De gevolgtrekkingen hieruit laat spreker aan ieders oordeel over, met voorbehoud, later nog sterker sprekende en even onwederlegbare voorbeelden aan te voeren.

Ook in Staats-Vlaanderen bleef Peeters, welligt wat onvoorzigtig, ijveren voor zijne overtuiging. Van daar dat hij zich weinig vrienden en veel vijanden verwierf. Niet minder dan vijf anonieme klagten werden er tegen hem ingediend, en alle bleken bij onderzoek louter laster te behelzen. De procureur-generaal in Zeeland heeft bij een dier gelegenheden zelf schriftelijk (blijkens eene missive, welke bij de processtukken is overgelegd) een loffelijk getuigenis van Peeters afgelegd, en geeft daarin ook niet onduidelijk te kennen dat die laster veelligt zijn oorsprong vindt in den sectenhaat, waarop vroeger gedoeld is.

Spreker rigtte hierop een woord van opregten dank aan den heer advocaat-fiscaal voor de welwillendheid hem in deze zaak betoond. De erkentelijkheid daarvoor brengt hem er toe, om zich te onthouden van al wat kwetsend zou kunnen schijnen voor het openbaar ministerie. En toch, hoe geheel anders zou hij moeten spreken, wanneer hij zich hier bevond tegenover den heer auditeur-militair in de 5e militaire afdeeling. Dien ambtenaar zou hij met klem onder het oog moeten brengen dat de kapitein Peeters hem volstrekt geen dank verschuldigd is voor de leiding dezer zaak, voor eene langdurige instructie, die bijna een jaar aanhield, voor eene preventieve gevangenis van zeven maanden, voor een langwijlig onderzoek van zaken, die niet in regtstreeksch verband stonden tot deze procedure. Als van zelve gevoelt spreker zich intusschen geleid tot eene onderlinge vergelijking van de wijze, waarop deze zaak in Zeeland behandeld is, en hier gevoerd wordt. Uit den eisch van den auditeur-militair, uit zijne consideratien op de memorie van verdediging spreekt, naar sprekers meening, zekere animositeit, die allerminst zou mogen worden aangetroffen bij eene krijgsraadsprocedure, waar de beklaagde feitelijk schier onverdedigd is; althans ten deze is aan spreker, als zijn raadsman, zelfs de eisch niet bekend geworden, dan na de veroordeeling. Hoogst aangenaam steekt daarbij af de heldere, onpartijdige voorstelling der feiten in de conclusie van den fiscaal, waarbij wel is waar de bevestiging van het vonnis gevraagd wordt, maar zóó oneindig veel voorkomt tot verschooning.

Zijne vergelijking voortzettende, herinnert spreker dat beide ambtenaren zich op een vreemd terrein bewogen en licht behoefden. De auditeur-militair zocht dat op eigenaardige wijze bij twee officieren van administratie, en dat wel bij wege van een stel vragen, zóó geformuleerd dat in het afgetrokkene het antwoord a priori in het nadeel van den gedetineerde moest zijn, zoo als de laatste dan ook zelf verklaart dat hij die cathegorische vragen niet anders zou hebben kunnen beantwoorden. De heer fiscaal daarentegen zocht dat licht bij de eenige competente autoriteit, bij zijne exc. den minister van oorlog, en geeft diens adviezen extractsgewijze aan de verdediging op de meest heusche wijze in handen en bovendien een exemplaar van de nieuwe fourageregeling, welke met dit jaar is in werking getreden. Spreker moet hierbij eene gissing wagen: Hoogst waarschijnlijk zijn de brieven van den minister (waarvan door den vorigen pleiter reeds melding is gemaakt en die gedagteekend zijn 12 en 24 october 1860) aan den auditeur medegedeeld. Doch waarom heeft ook deze ze dan niet op den inventaris van stukken gebragt, of ter inzage afgestaan aan den raadsman.

Tot de behandeling der zaak zelve overgaande, verklaart de heer Borsius zijne beschouwingen te zullen bepalen tot de volgende negen hoofdpunten, als: 1. Het verantwoorden der fourages onder andere namen, dan de eenige welke daarvoor op de gedrukte stukken voorkomen, is op zich zelf niet strafbaar. 2. Het fourageren van stroo in de plaats van hooi. 3. Het voederen van klaver, in de plaats van het gewone ration. 4. Het zich doen uitbetalen in kontanten van niet genotene rations is op zich zelf niet strafbaar. 5. De impetrant in deze, kapitein Peeters, heeft zich niet willen bevoordeelen en dit ook niet gedaan. 6. Hij heeft evenmin anderen willen benadeelen en dit ook niet gedaan. 7. De geregtelijke contenance van den kapitein. 8. De exceptie van niet ontvankelijkheid. 9. De qualificatie der feiten.

Ad I. In het midden latende, hoe de administratie der fourages vroeger geregeld was, herinnert pleiter dat de thans besprokene regeling nog altijd geschiedde volgens eene voorloopige instructie van 1842. Daarbij is ingesteld de zoogenaamde fouragemassa, waarvan spreker de volgende uitlegging geeft. Jaarlijks wordt door den koning bepaald hoeveel elke man van het wapen per paard en per dag zal genieten om in het onderhoud van het paard te voorzien. Daar nu de fourage echter op de eene standplaats goedkooper dan op de andere is, moet, ter voorkoming van onbillijkheid, elke brigade maandelijks staten inleveren, aantoonende de kosten van de verstrekte fouragien. Door de bijeenvoeging van die opgaven komt men tot een middenprijs, die, naar gelang der duurte van de aangekochte artikelen, nu eens over eene maand eenige centen minder, dan weder iets meer bedraagt dan hetgeen van rijks wege wordt toegelegd, hetgeen dan over de geheele compagnie door elkander geslagen wordt, en per drie maanden verrekend wordt als winst of verlies, tusschen de individuële bereden officieren en manschappen. Bij de aangehaalde instructie zijn tevens modellen van staten enz. gevoegd, volgens welke de maandelijksche opgaven behooren te geschieden. Die staten hebben voor de ingrediënten der fourage slechts drie rubrieken en gedoogen daarin geenerlei wijziging; deze zijn voor hooi, stroo en haver. Het is van algemeene bekendheid dat somwijlen ander voeder moet uitgereikt worden, maar zulks moet dan wel, om in forma te blijven, worden verantwoord als hooi, stroo of haver. Pleiter aarzelt dan ook niet om te verklaren dat, als men deze omzetting, waartoe men door het gedrukte formulier genoodzaakt wordt, *naar den letter* valschheid wil noemen, dan ook zoo lang het wapen bestaat deze soort van valschheid nu en dan is moeten worden begaan.

Door den auditeur-militair is een ontzettend tafereel opgehangen van de in casu gepleegde valschheden. Deze zijn echter niet anders dan de onvermijdelijke gevolgen van de voorgeschrevene wijze van verantwoording; iets, dat men in het dagelijksche leven niet ten onregte eene verpligte knoeijerij zou noemen. Maar — zegt men — de kapitein, die wist dat andere ingrediënten werden verstrekt, voltooide en bekrachtigde deze onnaauwkeurigheden door de staten als „gezien voor juistbevinding" te onderteekenen. Dit moge aanvankelijk in de bedoeling gelegen hebben, zoo veel is echter zeker dat de gedrukte formulieren uitsluitend behelzen het woord „gezien," en spreker beweert dat dit visum alleen betrekking heeft op de juistheid der becijferingen. Die becijferingen toch zijn uiterst gecompliceerd. Oppervlakkig schijnt zulks zeer gemakkelijk, maar praktisch is het zeer ingewikkeld. Op den 1en der maand blijft altijd eenige voorraad in het magazijn, deze moet op de daarvoor bestemde staten worden uitgetrokken in de voorradige quantiteiten en de geldswaarden. Maar juist die berekening in geldswaarde varieert elke maand naar den vastgestelden middenprijs, zoo dat wat in het begin eener maand voor zekere som staat uitgetrokken, aan het einde dier zelfde maand tegen een ander geldelijk bedrag moet genoteerd worden. Dit staaft spreker door eenige be[illegible]en, zoowel ten aanzien van haver als van stroo.

De minister van oorlog — er is reeds vroeger op gew[illegible] erkent dat de bestaande inrigting moest leiden tot onregelmatigheid, en evenzeer dat niet voorzien is bij de voorgeschrevene modellen in de dikwerf noodzakelijke verwisselingen van voeder, terwijl die minister eindelijk verklaart dat zoodanige handelwijze, zonder geblekene kwade trouw, op zich zelve niet ongeoorloofd is. Zoodra de thans aanhangige zaak is te berde gekomen, is door den minister van oorlog, op 16 november 1860, een nieuw „Voorschrift nopens het beheeren der fouragegelden bij het wapen der maréchaussée," uitgevaardigd, hetwelk met 1 januarij dezes jaars is in werking getreden. Daarbij zijn formulieren gevoegd voor staten, met alle mogelijke rubrieken voor ingrediënten welke in sommige gevallen kunnen voorkomen. Die nieuwe regeling levert het beste bewijs dat de vorige de grondoorzaak is van alle onregelmatigheden. Spreker gaat hierop de conclusie van antwoord na van den heer advocaat-fiscaal voor 's konings zee- en landmagt, waarbij onder meer ook wordt erkend dat het fouragebeheer eigenlijk is eene zuiver huishoudelijke zaak.

Ad. II. Het eigenlijke voederen met stroo kan worden verdeeld in twee tijdvakken, namelijk van september 1858 tot junij 1859, en van 1/2 augustus tot 1/2 september 1859. Het is algemeen bekend dat in 1859 de hooi-oogst zeer is tegen gevallen, ten gevolge waarvan de prijzen ongekend hoog waren en de kwaliteit zeer slecht was. Destijds is men overgegaan tot voeding met stroo in plaats van hooi, doch de kapitein Peeters wist daarvan niet dan bij geruchte iets vóór april. Later gaf hij, door het gebrek aan hooi genoodzaakt, zijne toestemming, onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat, dan ook het volle bedrag in kontanten, voor hooi in rekening gebragt, aan stroo werd besteed. Daarbij ging hij van de overweging uit dat 10 pond goed stroo te verkiezen zoude zijn boven 3 pond slecht hooi. Die opgave wordt volkomen gestaafd door de verklaring van den wachtmeester Louws wiens getuigenissen anders volstrekt niet à décharge zijn.

Spreker ontleedt hierop o. a. eene getuigenis, tegen kapitein Peeters ingebragt, door den maréchaussée Plas, die verklaarde dat de paarden zeer leden onder die stroovoedering en er blijkbaar van verminderden. Het blijkt echter, dat die getuige tijdens de klavervoedering is verplaatst naar Oostburg en dus bij geene mogelijkheid kan klagen over het uitwerksel, dat zoogenaamd zou zijn veroorzaakt door eene op geheel andere tijdstippen plaats gehad hebbende voeding met stroo. Een ander bewijs dat daarbij aan laster moet gedacht worden, ligt daarin dat de tegenwoordige majoor van Citters, als kommandant van het korps verpligt om vier malen in het jaar de brigades en daarbij ook den toestand der paarden te inspecteren, geenerlei melding heeft gemaakt van dien ongunstigen toestand.

In het tweede tijdvak was de stroovoedering ten eenenmale onbekend aan den kapitein, en dit was alleen tijdens eene lading hooi, die ontboden was, werd ingewacht.

Ad. III. Wat de voeding met klavers betreft, deze, is alles behalve eene uitzondering, en bestond bij pleiter de vrees niet dat meer dan een officier om dezelfde onnaauwkeurigheid in de vormelijke verantwoording zou kunnen ongelukkig gemaakt worden, dan voorzeker zou het niet moeijelijk vallen, aan te toonen dat dit des zomers zeer gebruikelijk en werkelijk verkieselijk was, ook naar de uitspraak van den minister van oorlog. Ten aanzien van de prijsberekening moet hier bovenal worden opgemerkt dat het ondoenlijk is klavers alleen te voederen. Om iets te noemen, heeft men toch in ieder geval ook legstroo noodig. De daarvan voorkomende mest is het eigendom van ieder individu, doch het geld daarvoor ontvangen moet weder verantwoord worden op een benefice staat register no. 11. Nu had men eene overeenkomst gesloten met een landbouwer, die de mest in betaling nam voor nieuw stroo, doch dit belette niet dat men de verkoopswaarde der mest moest verantwoorden.

De zitting wordt hierop geschorst tot woensdag voormiddag ten elf ure.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS, UITGEVERS VAN DE MIDDELBURGSCHE COURANT.